

El monument

L'any 1501 Michelangelo Buonarroti, fill de Ludovico, va tornar, després d'una estada a Roma, a la seua Florència natal. A Roma, quan encara no tenia vint-i-tres anys, acabava de fer la *Pietà* de Sant Pere del Vaticà, que contemplen tots els turistes, i a Florència l'esperaven per encomanar-li un monument igual de poderós. Segons conta l'arretí Giorgio Vasari ("le vite dei più eccellenti pittori, scultori e architetti"), la Senyoria de Florència tenia el projecte de fer per a la ciutat una estàtua que superara els cims més alts del classicisme antic, un David de més de quatre metres d'altura, destinat a decorar l'antiga façana de Santa Maria del Fiore; estàtua que uns anys abans Agostino del Ducció havia estat incapaç de tallar en l'enorme bloc de marbre assignat. Llavors arribà el jove Michelangelo, li van passar la comanda, i en menys de dos anys la va acabar.

Els florentins, però, en veure el David, es van avalotar, de pur entusiasme i tan gran va ser el clamor popular que no van consentir que l'estàtua anara a parar al Duomo, com estava previst, sinó que van obligar les autoritats a col·locar-la a la plaça major, davant mateix de la Senyoria. El trasllat del David, en processó pels carrers de Florencia, va ser una festa popular per a memòria eterna del veïnat i de cronistes forasters. Des d'aquell dia, el David va ser per als ciutadans de la república un símbol triomfal de la victòria de la democràcia sobre el poder dels Medici, un emblema de la força del poble en la mà poderosa de l'atleta bíblic, en la fona que va derribar Goliat, en el cap ben alt i la mirada noble i altiva. Ara els turistes, a la Galeria de l'Acadèmia, també han d'alçar molt el cap per fer-se càrrec dels mèrits del monument.

De manera que, fa uns dies, el monument, reproduït a grandària molt més que natural en pasta de cartó, s'elevava

majestuosament, amb l'ajut d'una grua, davant de la Senyoria o Ajuntament de València, fent de figura central de la falla que el mateix Ajuntament encomana i paga. Jo passava per allà en aquell moment, i m'hi vaig quedar uns minuts, al costat de la multitud embadalida. No sé quin devia ser el grau mitjà de cultura artística dels ciutadans presents —ni dels molts milers que després deuen haver contemplat el monument faller—, ni si en el fons veien o no alguna relació entre el gran David que a poc a poc anava quedant complet i el lloc, i les virtuts de la democràcia contra la dictadura. No sé si se'l miraven amb ulls florentins, o quines ressonàncies interiors els despertava l'estàtua. Sí que sé on es concentraven els ulls del personal, i quina part del David despertava els comentaris: més o menys el lloc que queda a mig camí entre el cap i els peus, allà on l'heroi bíblic mostra al públic aquelles parts que habitualment no són mostrades. Nobles, proporcionades, i d'una bellesa i un volum condignes. En estat de sereníssim repòs, però igualment punt focal de mirades i d'elogis que m'estalvie de reproduir, uns de tímids, i discretament apreciats, i uns altres francament emocionants. I és que no hi ha costum ni pràctica, de veure això a la llum del sol i tan esplendorosament com ho mostra el David. Ni en les falles, que se suposa que són tan descarades i que no tenen manies a l'hora de reproduir volums eròtics.

Els volums eròtics de les falles són sempre culs, mamelles i altres parts de

l'anatomia femenina al natural, i algun "paquet" masculí sempre sota un calçó, pijama o pantalonet. La part més crítica i noble, el sexe mateix, les pures parts pudentes, les *vergonyes* que ja deien els grecs (*tà aidóia*) que amb tan poca reserva les mostraven, no apareixen mai als monuments fallers. Les femenines, perquè la natura les ha posat en lloc tan impossible i amagat, que fer-les veure al públic en un ninot —o en un estàtua clàssica— requeriria una posició de la figura tan forçada, i tan obscena, que sembla cosa impossible. Les masculines, tot i ser de natural tan visibles, no es mostren simplement perquè no es mostren. Vull dir que, per no mostrar-les, al contrari de les femenines, cal amagar-les expressament. Qui sap si és en part per això mateix, per la naturalitat de la poderosa exhibició, que el David florentí va tenir tant d'èxit allà per l'any 1504, en la seua aparició primera.

El cas és que les dones, per molt que el seu cos siga exhibit en públic, no tindran mai un monument on destaque precisament com a centre aquella part. Els deu fer una certa enveja. No m'estranya, per això, que Irina Tarakanova Vladimirovna, heroïna de *La belle de Moscou*, o més aviat de "La bellesa russa", de Viktor Eroféiev (una esplèndida novel·la d'eròtica, *perestroika* i mística eslava, tot alhora), quan ha de morir per sobrenatural raons, demane que com a record dels seus mèrits li facen, a la capital de Rússia, un monument al seu cony. "*Mon con, bien qu'usugé, reste splendide dans toutes ses dimensions...*", i pels serveis prestats mereix una reproducció en marbre, un monument en una plaça pública. "Caldrà primer que la burocràcia ho accepti", diu.

Joan F. Mira